

Borgå stads koncerndirektiv

Stadsfullmäktige 13.3.2024

Innehållsförteckning

1 Syftet med koncerndirektiv	2
2 Koncernbegreppet.....	2
3 Koncerndirektivets tillämpningsområde	2
4 Koncerndirektivets bindande verkan.....	2
5 Koncernstyrning och koncernledning.....	3
5.1 Stadsfullmäktige	3
5.2 Stadsstyrelsen.....	4
5.3 Representationen på bolagsstämmor och i förvaltningsorgan	4
5.4 Revisionsnämnden	6
5.5 Koncernens operativa ledning.....	6
6 Koncernledningens förhandsuppfattning.....	7
7 Koncerntillsyn och upplysningsskyldighet	7
7.1 En förtroendevalds rätt till upplysningar	9
8 Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar	9
9 Centraliserade koncernverksamheter och upphandlingsväsendet.....	10
10 Koncernrevision och koncerntillsyn	10
11 Personalpolitik.....	11
12 Information om koncernen	11

1 Syftet med koncerndirektiv

Syftet med Borgå stads koncerndirektiv är att säkerställa att staden kan uppnå ägarpolitiska mål och strategier med anknytning till ekonomi och verksamhet samt att skapa en enhetlig verksamhetskultur och praxis inom hela koncernen. Koncerndirektivet kompletteras med ett separat ägarpolitiskt program som upprättas minst en gång per fullmäktigeperiod.

Med koncerndirektivet bestäms förfaringssätt som stöder planering och uppföljning av kommunkoncernens ekonomi, riskhantering, information, engagemang i styrelsearbetet samt gott ledarskap och god förvaltning som säkerställer genomförandet av ägarpolitiken.

2 Koncernbegreppet

I kommunallagens 6 § sägs det att en sammanslutning där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen är kommunens *dottersammanslutning*. Staden har bestämmanderätt också då en dottersammanslutning ensamt eller tillsammans med andra dottersammanslutningar har bestämmanderätt i en annan sammanslutning. Kommunen och dess dottersammanslutningar bildar en *kommunkoncern*. Bestämmelserna i kommunallagen om kommunens dottersammanslutning tillämpas också på en stiftelse där kommunen har bestämmanderätt.

I kommunens koncernbokslut sammanställs koncernsammanslutningarnas bokslut och därutöver bokslut av de samkommuner i vilka kommunen är medlem. I koncernbokslutet sammanställs också boksluten av intressesammanslutningar enligt kapitalandelsmetoden. Helheten som bestäms enligt bokföringsföreskrifter är alltså vidare än en kommunkoncern som avses i kommunallagen. I Borgå stads ägarpolitik har denna helhet kallats *Borgåkoncernen*.

3 Koncerndirektivets tillämpningsområde

Koncerndirektivet gäller Borgå stad och dess dottersammanslutningar samt de dottersammanslutningar som dessa äger. Koncerndirektivet gäller också samkommuner och intressesammanslutningar i tillämpliga delar.

Förfaringssätt som avses i koncerndirektiven främjas och eftersträvas också i alla andra sammanslutningar i vilkas förvaltning stadskoncernen medverkar (t.ex. stiftelser, föreningar).

4 Koncerndirektivets bindande verkan

Koncerndirektivet behandlas och godkänns i bolagsstämman och styrelsen för kommunens dottersammanslutningar samt i respektive organ i de sammanslutningar där kommunen har bestämmande inflytande. Samtidigt förbinder sig sammanslutningen att iaktta koncerndirektivet och tar det i beaktande i sitt beslutsfattande och sin verksamhet.

Dottersammanslutningen följer koncerndirektivet, om inte annat följer av den lagstiftning som gäller dottersammanslutningen, bolagsordningen, delägaravtalet, en samkommuns grundavtal eller andra författningar.

När ägarstyrning utövas beaktas principerna för jämlikt bemötande av sammanslutningens ägare som ingår i lagstiftningen om respektive sammanslutning. Ägarstyrning får inte utövas så, att ett beslut eller en åtgärd av sammanslutningen är ägnad att ge en annan ägare av sammanslutningen eller en annan person obehörig vinst på sammanslutningens eller en annan ägares bekostnad (jämlikhetsprincip).

5 Koncernstyrning och koncernledning

Koncernstyrning

Syftet med de av stadsfullmäktige godkända koncerndirektiven är att förankra stadens koncernpolitik hos aktiebolagen. I stadens förvaltningsstadga har det för varje sammanslutning angetts en ansvarig tjänsteinnehavare som ger anvisningar till dotterbolagen enligt stadens koncernpolitik. Staden styr dessutom koncernbolagen genom beslut i bolagsstämmor, genom att välja en representation av stadens koncernledning till bolagets styrelse samt genom att påverka bolagens bolagsordning.

Staden syftar till att dottersammanslutningarna i uppställande av sina egna mål beaktar de mål för verksamhet och ekonomi som anges i stadens budget samt att på det viset för sin del försöker genomföra strategin för Borgå stad och de ägarpolitiska mål som staden har ställt.

Utgångspunkten för att staden är en ägare av bolagen är att strategiska mål kan uppnås. Bolaget har då ett syfte att producera vissa tjänster till stadens invånare. Då har koncernstyrningen syftet att säkerställa att dessa tjänster produceras högklassigt och kostnadseffektivt. Med blickpunkt på stadens ekonomi är bolagets förmåga att göra resultat och bolagets skuldsatthet väsentliga. Staden kan också äga bolag som enbart driver affärsverksamhet. Då framhävs den ekonomiska aspekten i ägarpolitiken. Stadens ekonomi utvärderas t.ex. i ett utvärderingsförfarande som avses i kommunallagens 118 § uttryckligen enligt nyckeltalen i koncernbokslutet. Bolagens ekonomiska utveckling uppföljs, styrs och utvärderas regelbundet som del av uppföljningen av stadskoncernens ekonomi.

Fördelningen av befogenheter mellan stadens organ

Koncernledningen svarar för utövande av ägarpolitiken och ordnande av koncerntillsynen. Koncernledningen bildas enligt kommunallagens 48 § av stadsstyrelsen, stadsstyrelsens koncernsektion och stadsdirektören samt de tjänsteinnehavare som anges i förvaltningsstadgan.

5.1 Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige beslutar om de centrala målen för stadskoncernens verksamhet och ekonomi, koncernstyrningens principer samt andra frågor som är strategiskt viktiga och har omfattande ekonomiska konsekvenser. Stadsfullmäktige godkänner bokslutet, i vilket ingår ett koncernbokslut. Om det sker sådana ändringar i en sammanslutnings verksamhet eller verksamhetsområde som betydligt påverkar innehållet i de uppställda målen eller deras genomförbarhet, ska stadsfullmäktige utan dröjsmål se över målen.

Koncernstyrningens allmänna mål och verksamhetsprinciper

Stadsfullmäktige godkänner stadens strategi, där stadens och stadskoncernens centrala mål och verksamhetens tyngdpunktsområden definieras. Koncernnivåns strategi kompletteras av ägarpolitiken och övriga program.

Ägarpolitik

Strategin som stadsfullmäktige har godkänt definierar grunderna för ägarpolitiken. Ägarpolitiken bestämmer hurdan egendom staden skaffar och i vilka uppdrag och projekt staden är med i egen-

skap av ägare och placerare. Genom ägarpolitiken bestäms dessutom vilken ekonomisk eller samhällelig betydelse ägande av sammanslutningen har för staden och uppställs avkastningsmål och övriga mål för ägandet.

Styrning och uppföljning

Stadsfullmäktige ställer verksamhets- och ekonomimålen för hela koncernen i samband med budgeten och ekonomiplanen. Bolagets verksamhet stöder stadens strategi och inkomstföringen är på en hållbar grund. I bolaget iakttas god förvaltningssed och de anvisningar som hänför sig till den har godkänts i bolagets styrelse. Uppnående av koncernens mål uppföljs som del av uppföljningen av budgeten.

5.2 Stadsstyrelsen och stadsstyrelsens koncernsektion

Stadsstyrelsen leder stadskoncernen och övervakar att stadskoncernens dottersammanslutningar i sin verksamhet följer de mål, planer och beslut som stadsfullmäktige har uppställt och att dottersammanslutningarnas verksamhetspolicy är förenlig med stadens mål.

Om inte annat följer av förvaltningsstadgan, ska stadsstyrelsens koncernsektion

- styr och övervakar som ägare att dottersammanslutningarna handlar i enlighet med stadstrategin och de mål som stadsfullmäktige och stadsstyrelsen har satt upp samt ser till att koncernövervakningen genomförs i enlighet med koncerndirektiven,
- lämnar ett förslag till stadsstyrelsen om koncernstyrningens principer och ägarpolitiska riktlinjer,
- beslutar om att i enlighet med koncerndirektivet på förhand ge sin åsikt till dottersammanslutningarna, om detta inte har delegerats till tjänsteinnehavaren som ansvarar för ägastyrningen,
- utarbetar förslag om grundande av strategiskt betydelsefulla sammanslutningar som här till stadskoncernen, köp och försäljning av aktier och andelar,
- beslutar efter bildandet om sådana ändringar i delägaravtalet och andra motsvarande dokument, som inte strider mot fullmäktiges beslut,
- utser stadens kandidater till dottersammanslutningarnas och intressebolagens förvaltningsorgan samt ger personerna som företräder staden i sammanslutningarnas förvaltningsorgan anvisningar om stadens ställning till ärenden som behandlas,
- ger riktlinjer om arvoden för styrelseledamöter som betalas ut inom dottersammanslutningarna,
- ger vid behov anvisningar till stadens företrädare för dottersammanslutningarnas och intressebolagens bolagsstämmor och årsmöten och
- följer upp koncernbolagens ekonomi och verksamhet varje kvartal samt beslutar vid behov om vidare åtgärder till följd av uppföljningen.

5.3 Representationen på bolagsstämmor och i förvaltningsorgan

Stadens representanter ska sträva efter att i sammanslutningarnas förvaltningsorgan arbeta för att uppnå de mål som stadsfullmäktige har ställt. Det är väsentligt att styrelseledamöter har förmåga och kunskap att självständigt utvärdera dottersammanslutningens verksamhet ur synvinkeln på mål som staden har ställt och strategier som staden har godkänt samt i styrelsearbetet styra bolagets fungerande ledning till dessa mål.

Val av representanter till förvaltningsorgan

Stadsstyrelsens koncernsektion beslutar om utnämmande av representanter till koncernsammanslutningarnas förvaltningsorgan. I sammanslutningar som är strategiskt viktiga eller ägs av flera ägare kan utvärderingen och kandidatuppställningen också överlåtas till ett särskilt utnämningsskott eller en utnämningsarbetsgrupp.

För att garantera ett effektivt och resultatrikt arbete för dottersammanslutningen ska storleken på dottersammanslutningarnas styrelse vara så liten som möjligt. Ersättare väljs vanligen inte. Mandattiden är ett år, om det inte är motiverat att avvika från detta.

De som väljs till dottersammanslutningarnas förvaltningsorgan kan vara förtroendevalda, tjänsteinnehavare eller experter utanför koncernledningen. Representanterna väljs enligt kompetens och erfarenhet. Av styrelsen som utgör ett kollektiv förutsätts en tillräckligt mångsidig erfarenhet som kompletterar varandra bl.a. i fråga om verksamhetsområde, ledarskap, affärsverksamhet, ekonomi och särskilda delområden som anses vara nödvändiga i den aktuella sammanslutningen. Styrelsens sammansättning och kompetensprofil bedöms också med blickpunkten på vilket skede i sin livslängd bolaget befinner sig i. Huvudsakligen försöker man välja personer utanför koncernledningen och koncernförvaltningen till dottersammanslutningarnas beslutande organ. I valen beaktas också en ändamålsenlig arbetsrotation och det rekommenderas att man inte ska vara medlem i samma sammanslutning längre än två fullmäktigeperioder.

I fråga om sammansättningen i styrelserna i de dottersammanslutningar som staden äger följer man bestämmelserna i jämställdhetslagen. Om dottersammanslutningen har ett förvaltningsråd, en direktion eller något annat lednings- eller förvaltningsorgan som består av förtroendevalda, ska både kvinnor och män vara likvärdigt representerade i organet, om inget annat följer av särskilda skäl.

Ledamöter som väljs till styrelser förutsätts ha tillräckligt tid att sköta uppdraget. Huvudregeln är att en person borde ha högst tre styrelseuppdrag samtidigt.

Utnämningsprocessen som iakttas i fråga om centrala bolag innehåller följande faser:

- sammanställning av en kartläggning av kandiderande personers kompetens och beroenden (bilaga 2, Uppgifter som ska anmälas om personer som kandiderar till koncernsammanslutningarnas förvaltningsorgan)
- helhetsbedömning av styrelsens sammansättning (bilaga 3, styrelsematris)
- utarbetande av ett förslag med motiveringar till bolagsstämman om sammansättningen och arvoden

Arvodespraxis

I samband med beslutet om utnämningen av styrelsen bereds det till stadsstyrelsens koncernsektion och dottersammanslutningens bolagsstämman eller motsvarande också ett förslag om arvoden som ska betalas.

Huvudregeln är att arvoden iakttar arvodesstadgan för stadens förtroendevalda. I dottersammanslutningar som är strategiskt eller annars mera betydande och som fungerar på marknadsvillkor kan man avvika från styrelsearvoden som bygger på arvodesstadgan för stadskoncernens förtroendevalda. Om man avviker från arvodesstadgan för förtroendevalda, bestäms arvoden utifrån en bedömning av arten och omfattningen av sammanslutningens verksamhet samt kravnivån för styrelsens uppdrag så, att man kan för dottersammanslutningen välja en styrelse som är den bästa möjliga med hänsyn till stadskoncernens helhetsintresse.

En ledamot i en sammanslutnings styrelse kan inte vara med i sammanslutningens motiverings- och belöningsystem.

Representanter i bolagsstämmor och anvisningar till representanterna

Representanterna utses och anvisningar till stadens representanter om tagande av ställning till frågor som behandlas i dotter- och intressebolagens bolagsstämmor ges enligt de punkter i förvaltningsstadgan som gäller koncernsektionen och ägarstyrningen i stadskoncernen. Anvisningar som ges specificeras i ett tjänsteinnehavarbeslut. Stadsstyrelsens koncernsektion ger stadens representanter anvisningar om ställningstagande till frågor som behandlas i samkommunernas sammansstämmor eller fullmäktige samt vid andra möten än ovannämnda sammanslutningars. Med avvikande från förvaltningsstadgan kan en tjänsteinnehavare som svarar för en samkommuns koncernstyrning i brådskande fall utnämna en representant och ge anvisningar om ställningstagande vid mötet, då beslutet behandlas senare i stadsstyrelsens koncernsektion.

Om en person som valts till stadens företrädare i en sammanslutnings förvaltning befinner sig i en situation där han eller hon kunde tvingas gå emot stadens intressen bör han eller hon be om klara handlingsdirektiv av koncernens operativa ledning och i sista hand avgå från sammanslutningens förvaltning.

Jäv

Enligt kommunallagens 97 § är en förtroendevald, tjänsteinnehavare eller arbetstagare som är ledamot i ett förvaltningsorgan av en sammanslutning som hör till koncernen jävig i stadens förvaltning när sammanslutningens ärenden behandlas. Jäv förutsätter ändå inte att stadens och sammanslutningens intressen står i strid med varandra. Ett undantag från denna regel är att ledamoten i ett förvaltningsorgan för ett kommunalt affärsverk och en samkommun är jävig endast då stadens intressen står i strid med affärsverkets eller samkommunens intressen eller en jämlik behandling av ärendet förutsätter att personen inte deltar i behandlingen av ärendet.

Vid sidan av den egentliga regleringen av jäv ska man lägga vikt vid att roller hos personer som deltar i ägarstyrningen bevaras tydliga och skilda från varandra. En förtroendevald, en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare som är ledamot i ett förvaltningsorgan i en sammanslutning som hör till stadskoncernen eller är dess verkställande direktör ska t.ex. inte delta i beredningen av ägarens förhandsuppfattning som ges till sammanslutningen.

5.4 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden ska se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas. Revisionsnämnden har till uppgift att bedöma om målen för verksamhet och ekonomi som stadsfullmäktige har ställt har uppnåtts i hela koncernen.

5.5 Koncernens operativa ledning

Stadens operativa koncernledning bildas av tjänsteinnehavare som nämns i den punkt i förvaltningsstadgan som gäller ägarstyrningen i stadskoncernen och som har delegerats beslutanderätt i uppdrag som anknyter till koncernstyrningen. Stadsdirektören ansvarar för den allmänna ledningen av stadskoncernens verksamhet och ekonomi. Stadsdirektören och de andra tjänsteinnehavarna inom den operativa koncernledningen följer att stadens ägarpolitik genomförs och rapporterar om det till stadsstyrelsens koncernsektion med jämna mellanrum i samband med koncernrapporteringen och vid behov också annars.

Koncernledningen kan i koncerntillsynen anlita stadens övriga ledning samt t.ex. intern revision, controller eller stadens jurister.

6 Koncernledningens förhandsuppfattning

När en dottersammanslutning ska fatta ett beslut i ett betydande ärende ska sammanslutningen inhämta koncernledningens förhandsuppfattning i beredningsfasen. Skyldigheten att inhämta ägarens uppfattning hör till styrelsens ordförande eller verkställande direktören i dottersammanslutningen.

Stadsstyrelsens koncernsektions förhandsuppfattning ska inhämtas om följande ärenden:

- 1 bildande av en dottersammanslutning och delägarskap i ett annat bolag,
- 2 ändringar i bolagsordningen och i stadgarna,
- 3 avtal och verksamhetsändringar som är betydande principiellt, ekonomiskt eller med hänsyn till sammanslutningens sedvanliga verksamhet,
- 4 betydande ändring av kapitalstrukturen,
- 5 investering som är betydande i förhållande till verksamheten,
- 6 fastighets- och företagsköp samt in-teckning av aktier, som är betydande med hänsyn till sammanslutningens sedvanliga verksamhet,
- 7 anskaffning, försäljning, hyrning, överlåtelse eller pantsättning av egendom eller rättigheter (inkl. immateriella rättigheter) som är viktiga med hänsyn till verksamheten,
- 8 låntagning och långivning, utnyttjande av derivatavtal samt givande av säkerheter, garantier eller andra betalningsförpliktelser som är bindande för sammanslutningen och som med hänsyn till sammanslutningens sedvanliga verksamhet är betydande eller en väsentlig ändring av deras villkor,
- 9 ett betydande personalpolitiskt avgörande, val av, lönesättning och förmåner för en verkställande direktör eller respektive person som svarar för den operativa ledningen samt införande av ett resultatbonussystem och ändringar i det,
- 10 förslag till bolagsstämman om vinstfördelning, om det avviker från en normal praxis för vinstfördelning som bolaget har följt.

En dottersammanslutning ska bereda förhandsuppfattningen tillsammans med den operativa koncernledningen. Om det är oklart, om ett ärende förutsätter förhandsuppfattning, ska man fråga den operativa koncernledningen om saken. Om det med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning inte är behövligt att ta reda på stadsstyrelsens förhandsuppfattning, kan den operativa koncernledningen på begäran ge koncernbolagen övriga handlingsdirektiv. Den operativa koncernledningen svarar för dokumentationen i samband med beredningen av en förhandsuppfattning.

Inhämtande av en förhandsuppfattning ändrar inte den rättsliga ställningen och ansvar av dottersammanslutningens ledning. Bolagets styrelse och den verksamma ledningen bär alltid ansvaret för beslut som de har tagit.

7 Koncerntillsyn och upplysningskyldighet

Koncerntillsynen är uppföljning, analys och rapportering av dottersammanslutningars verksamhetsresultat och ekonomiska läge samt uppföljning av hur fungerande riskhanteringssystemen är. Koncernledningen svarar för koncerntillsynen.

Koncernledningen måste hållas uppdaterad i fråga om de mest betydande ärendena som gäller koncernsammanslutningarnas ekonomi och verksamhet. Koncernledningen uppföljer koncernsammanslutningarnas verksamhet och ekonomi utifrån rapporter och redogörelser som sammanslutningarna har utarbetat. En dottersammanslutning ska för rapportering ha tillräckliga system för uppföljning och mätning av ekonomi och verksamhet samt handlingsdirektiv för intern kontroll och riskhantering som sammanslutningens styrelse har godkänt.

Enligt kommunallagens 116 § ska kommunens dottersammanslutningar lämna stadsstyrelsen sådana uppgifter som behövs för att bedöma kommunkoncernens ekonomiska ställning och beräkna resultatet av dess verksamhet. Koncernsammanslutningarna ger ägaren uppgifterna till koncernrapporten, bokslutet, verksamhetsberättelsen och budgeten enligt en tidsplan och anvisningar som ägaren bestämmer.

Dottersammanslutningens ledning kommer vid behov till mötet på kallelse av stadsstyrelsens koncernsektion för att rapportera om sammanslutningens aktuella ärenden.

En dottersammanslutning ska ge föredragningslistor och protokoll över styrelsens möten för kännedom till den tjänsteinnehavare som svarar för styrningen av dottersammanslutningen. Den ansvariga personen för koncernledningen eller en av honom eller henne tillförordnad har rätt att närvara vid koncernsammanslutningarnas styrelsemöten.

Affärshemligheterna behandlas enligt vad som i lag föreskrivs om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Sammanslutningen ska meddela om den anser att några uppgifter som den lämnat omfattas av affärshemlighet.

Kvartalsrapportering

Dottersammanslutningarna rapporterar till ägaren om de bindande målen i verksamheten och ekonomin varje kvartal enligt den årsklocka som stadsstyrelsen har beslutat om.

Rapporten innehåller dottersammanslutningens verksamhetsöversikt över följande teman:

- 1 omvärlden och dess förändringar,
- 2 uppgifter om förvaltning och ägande,
- 3 hur målen har uppnåtts, ekonomiskt utfall samt en årsprognos och
- 4 som bilageuppgift resultaträkning från den aktuella tidsperioden och balansräkning från det pågående och föregående året.

Utöver målen som fullmäktige har ställt presenteras det i punkt 3 bland annat allmänna aktuella ärenden, utveckling av omsättningen, uppgifter om volymer och prestationer som beskriver verksamheten, utveckling av produktiviteten, utfall av investeringar, lånen och likviditet, ansvaren, största risker som hotar verksamheten och målen, utveckling av antalet anställda samt en bedömning av hur verksamheten utvecklas under det pågående och följande året.

En rapport om en risk som sannolikt realiseras ska omedelbart avläggas till koncernledningen. Därtill ska dottersammanslutningen omedelbart rapportera, om dess verksamhet innehåller väsentliga avvikelser från de mål som staden har satt upp. Stadsstyrelsens koncernsektion eller koncernens operativa ledning kan också efter eget gottfinnande be om andra utredningar över sammanslutningarnas verksamhet och ekonomi.

Koncernbokslut

Syftet med koncernbokslutet är att kartlägga de tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser som Borgå stad grund av ägande eller avtal har bestämmanderätt över eller skyldighet eller ansvar för. I

bokföringen i sammanslutningar som hör till koncernen ska det iakttas den tillämpliga associationsrättsliga lagstiftningen, bokförings- och bokslutsbestämmelser i bokföringslagen, koncernbestämmelser i kommunallagen samt en god bokföringssed. Dottersammanslutningarnas räkenskapsperiod ska vara kalenderår, om det inte finns en särskild grund att avvika från detta.

Utöver dottersammanslutningar finns också andra sammanslutningar vilkas uppgifter behövs för koncernbokslutet. Dessa är samkommuner och intressesammanslutningar. Centralen för förvaltningstjänster utfärdar årligen närmare anvisningar om uppgifter som behövs för upprättande av koncernbokslutet och om tidsplanen.

En sammanslutning ska i samband med bokslutsuppgifterna rapportera de arvoden som betalas till styrelsemedlemmarna och därtill följande ekonomiska förmåner som gäller verkställande direktören:

- löner och andra förmåner under räkenskapsperioden inklusive resultatbonus
- pensionsålder och grunderna för fastställande av pensionen
- uppsägningstid, lön under uppsägningstiden samt villkor för övriga ersättningar som betalas på grund av uppsägning.

7.1 En förtroendevalds rätt till upplysningar

En kommunal förtroendevald har enligt kommunallagens 83 § rätt att av kommunens myndigheter få upplysningar som gäller verksamheten i dottersammanslutningar och som myndigheterna innehar. Begäran om upplysningar framförs skriftligen till den tjänsteinnehavare som svarar för den aktuella sammanslutningens koncernstyrning.

I fråga om sekretessbelagda uppgifter omfattas förtroendevalda av sekretess- och tystnadsplikt. Brott mot dem är straffbart enligt strafflagen. I handlingarna ska det göras en anteckning, om de är sekretessbelagda.

8 Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar

Den operativa koncernledningen för under året regelbundet målsamtal med ledningen i de mest betydande sammanslutningarna. I samtalen diskuteras läget med målen och i samband med budgetberedningen kontrolleras målen som ställs för de följande tre åren. Koncernledningen ser till att sammanslutningarna är medvetna om anvisningar om och utgångspunkter för budgetberedningen som de ska beakta i sina egna budgetförslag. Sammanslutningarna ska se till att beredningen av dessa är samordnad med stadens tidsplan.

Dottersammanslutningarnas investeringar, finansierings-, låne-, garanti- och säkerhetsärenden bereds i samarbete med den operativa koncernledningen. När sammanslutningarnas ledning och styrelse planerar investeringar ska de se till att behövliga investeringskalkyler och alternativa analyser har gjorts, så att ägaren har tillräckliga uppgifter för att kunna ge en förhandsuppfattning.

Med gemensamma anvisningar och principer som gäller hela koncernen säkerställer man lösningar som är effektiva och ekonomiska med hänsyn till koncernens helhetsintresse också med blickpunkten på planering och ordnande av finansiering. Anvisningarna om finansiering är följande:

- dottersammanslutningarna iakttar stadens principer i sin medelsanskaffning och placeringsverksamhet

- dottersammanslutningarna ska årligen uppskatta sina finansieringsbehov under ekonomiplanperioden, så att staden har behövliga uppgifter för planering och styrning av hela stads-koncernens ekonomi
- Stadsstyrelsen kan bevilja sina dottersammanslutningar interna lån vars villkor man separat kommer överens om
- Staden kan bevilja dottersammanslutningarna garantier, om det enligt EU:s reglering av statsunderstöd, kommunallagen, stadens helhetsintresse eller ägarpolitiska riktlinjer är ändamålsenligt. Stadsfullmäktige beslutar om garantivillkoren.

Om det med hänsyn till koncernens helhetsintresse är behövligt, ska

- dottersammanslutningarnas konkurrensutsättningar av lån ordnas i samarbete med stadens finansieringsledning
- dottersammanslutningarna bli användare av koncernens interna bank och koncernkonto
- dottersammanslutningarna anlita en bokföringstjänst som koncernledningen har godkänt

9 Centraliserade koncernverksamheter och upphandlingsväsendet

Inom stadskoncernen försöker man utnyttja olika stödtjänsters upphandlings- och volymförmåner samt yrkes- och specialkompetens. Ordnande av centraliserade gemensamma tjänster avgörs som separata frågor. Dessa tjänster är t.ex. ekonomiförvaltning, dataadministration, materialupphandlingar, måltidsupphandlingar, personalförvaltningstjänster och övriga administrativa tjänster.

Staden erbjuder interna stödtjänster till dottersammanslutningarna, om staden anser att gemensamma tjänster ger förmån till stadskoncernen. Staden kan också konkurrensutsätta stödtjänster i samarbete med dottersammanslutningarna. I dottersammanslutningarnas egna upphandlingar ska man utreda möjligheten att ansluta sig till avtal som staden har konkurrensutsatt.

Sammanslutningar som hör till kommunkoncernen iakttar lagen om offentlig upphandling, bestämmelser som kompletterar lagen, kommunallagen och förvaltningslagen samt stadskoncernens upphandlingsdirektiv i de fall de är upphandlande enheter som avses i upphandlingslagen. Enligt upphandlingslagen anses också en sammanslutning där kommunen har bestämmande inflytande vara en upphandlade enhet som avses i upphandlingslagen, om bolaget har bildats för att tillgodose sådana behov i det allmännas intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär. Att ett bolag bara till en liten del tillgodoser allmänt intresse och bildades som ickekommersiellt räcker till att motsvara definitionen av en upphandlande enhet. Utgångspunkten är att Borgå stads alla koncernbolag är upphandlande enheter som avses i upphandlingslagen.

Upphandlingslagen och skyldigheten till konkurrensutsättning tillämpas inte på upphandlingar som en upphandlande enhet gör hos enheter som är knutna till den upphandlande enheten. Upphandlingsenhet är definierad i upphandlingslagen 15 §. En enhet som uppfyller kriterierna för en anknuten enhet (om den själv också är en upphandlande enhet) kan dessutom själv utan konkurrensutsättning göra upphandlingar hos en upphandlande enhet som har bestämmande inflytande över den (s.k. omvänt förhållande till anknuten enhet). På samma sätt kan två anknutna enheter som lyder under samma upphandlande enhet utan konkurrensutsättning göra upphandlingar hos varandra (s.k. in-house sisters-arrangemang).

10 Koncernrevision och koncerntillsyn

Revision i sammanslutningarna

Till revisor i en sammanslutning som är dottersammanslutning väljs minst en revisor av stadens revisionssamfund. I övrigt ska den speciallagstiftning som gäller revision följas.

Intern kontroll och tillsyn av sammanslutningarna

Stadsfullmäktige beslutar om grunderna för kommunkoncernens interna kontroll och riskhantering. Dottersammanslutningarna ska iaktta stadens principer för intern kontroll, riskhantering och försäkringar.

En dottersammanslutnings styrelse och verkställande direktör svarar för den interna kontrollen och riskhanteringen i dottersammanslutningen. En dottersammanslutning ska i samband med bokslutet och vid behov oftare rapportera till koncernledningen om dottersammanslutningens interna kontroll, mest betydande risker samt hur fungerande och tillräcklig riskhanteringen är.

Intern revision är en del av stadens styrnings- och tillsynssystem som stadsstyrelsen och stadsdirektören använder då de utövar sin skyldighet att övervaka stadens förvaltning och skötseln av ekonomi. Intern revision har rätt att också från dottersammanslutningar begära och få uppgifter som behövs för utvärdering och utveckling av intern kontroll och riskhantering samt annan revisionsverksamhet. Interna revisionens personal får inte till en utomstående undanröja sekretessbelagda uppgifter som personalen eventuellt har fått.

11 Personalpolitik

Dottersammanslutningarna följer de allmänna principerna för stadens personalpolitik. Sammanslutningarna ska i förväg förhandla med koncernledningen om betydande ärenden som gäller personalen.

Stadskoncernens dottersammanslutningar ska ansluta sig till Kommunernas pensionsförsäkring.

12 Information om koncernen

Enligt kommunallagens 29 § ska kommunen informera kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens verksamhet. Kommunens verksamhet omfattar utöver kommunen och kommunkoncernen kommunens deltagande i samarbete eller annan verksamhet som bygger på ägande, avtal och finansiering.

Koncernsammanslutningen informerar själv sina kunder och intressentgrupper om sina ärenden och tjänster. För koncernsammanslutningarnas information svarar på sammanslutningens vägnar styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande och på stadens vägnar stadsdirektören eller en av honom tillförordnad. I informationen och utlämningen av upplysningar ska man beakta stadsstrategin, av stadsstyrelsen godkända kommunikationsprinciper samt offentlighets- och sekretessbestämmelser.

Enligt principerna för stadens kommunikation är stadskoncernens kommunikation öppen, aktiv, jämlik och tvåspråkig. I en koncernsammanslutnings kommunikation ska man beakta arten av sammanslutningens verksamhet och konkurrensläge på marknaden, vilket kan påverka kommunikationens omfattning eller tid. Sammanslutningen ska meddela om den anser att vissa uppgifter omfattas av affärshemlighet, annars är uppgifterna offentliga. Strategiskt betydande dottersammanslutningar ska utarbeta en offentlig sammanfattning av styrelsens beslut. Vid behov ska de samarbeta med stadens ledning och kommunikationsenhet, särskilt i förändrings- och krissituationer.

Sammanslutningen är skyldig att informera koncernledningen innan ett betydande ärende blir offentligt.